

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ORAZ GMINNYCH PROGRAMÓW SEKTOROWYCH

Opracowano w ramach projektu
Gmina Ruda Maleniecka - samorząd profesjonalny i efektywny

Człowiek - najlepsza inwestycja

**Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

Ruda Maleniecka 2012

Rozwój społeczno - gospodarczy gminy w dużej mierze zależy od skoordynowanych i odpowiednio wcześniej zaplanowanych działań, których realizacja związana jest z podejmowaniem szeregu decyzji ważnych dla społeczności lokalnej oraz podmiotów funkcjonujących na jej terenie. Efektywne i skuteczne zarządzanie daną jednostką terytorialną w znacznym stopniu ułatwiają różnego rodzaju dokumenty strategiczne, takie jak Strategie Rozwoju, Wieloletnie Programy Inwestycyjne, Programy Rozwoju Lokalnego oraz wiele innych, definiujących główne kierunki rozwoju.

Podstawowym dokumentem planistycznym gminy, który określa obszary priorytetowe oraz zadania niezbędne do realizacji jest Strategia Rozwoju Gminy. Dokument ten jest instrumentem długofalowej polityki gminy, definiującym kierunki rozwoju danej jednostki. Dzięki temu, Strategia pozwala również na opracowanie niezbędnych dokumentów programowych (strategicznym), które są z nią komplementarne i pomagają w osiągnięciu wyznaczonych celów. Strategia wraz z programami strategicznymi stwarza możliwości efektywnego wykorzystania własnych zasobów, w tym m.in. zasobów finansowych, rzeczowych czy społecznych, a także pozwala określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom. Prawidłowe wdrażanie zarówno Strategii jak i dokumentów strategicznych nie byłoby możliwe bez zbudowania efektywnego systemu monitoringu i ewaluacji, dzięki któremu możliwa będzie obserwacja zmian zachodzących w gminie, jak również identyfikacja potencjalnych obszarów usprawnień. W tym celu gmina Ruda Maleniecka opracowała niniejszy *System monitorowania i ewaluacji strategii oraz gminnych programów sektorowych*, wraz z niezbędnymi narzędziami do jego wdrożenia. Celem głównym systemu jest zapewnienie właściwego poziomu nadzoru procesów wdrażania dokumentów strategicznych w gminie, jak również oceny tychże dokumentów, a konkretniej działań oraz zaleceń w nich zapisanych.

Monitoring to narzędzie, które ma służyć lepszemu wdrażaniu danego programu jako całości, ale także poszczególnych działań przyczyniających się do realizacji jego celów strategicznych. Monitoring zatem ma na celu gromadzenie i analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, w tym postępu rzeczowego i finansowego, co pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzaniu niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Monitoring będzie stosowany dla wszystkich dokumentów strategicznych gminy Ruda Maleniecka.

Ewaluacja dokumentów strategicznych jest nierozdzielnie związana z monitoringiem. Podczas ewaluacji wykorzystuje się m.in. wskaźniki i dane zebrane podczas monitoringu. Ewaluacja ma za zadanie ocenić trafność wyboru celów strategicznych i operacyjnych,

efektywność i trafność alokacji zasobów, skuteczność realizacji danego programu oraz trwałość procesów rozwojowych. Ewaluacja zatem ma za zadanie sprawdzenie, czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy przełożyły się one na realizację wyznaczonych celów. Ewaluacja to obiektywna ocena programu na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji oraz mierzenia rezultatów. Dzięki ewaluacji możliwa jest ocena skuteczności działań podejmowanych w ramach danego programu, poznanie poziomu oddziaływania zrealizowanych zadań na daną grupę docelową oraz wyciągnięcie wniosków na przyszłość.

Gmina Ruda Maleniecka, ze względu na moment przeprowadzania ewaluacji dla dokumentów strategicznych będzie prowadziła jej następujące rodzaje:

- *ex ante* – przeprowadzana przed rozpoczęciem realizacji danego programu, stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji dotyczących przyszłego zakresu dokumentu;
- *mid-term* – ewaluacja w połowie okresu realizacji, obejmująca analizę efektywności wykorzystania środków, skuteczności w zakresie osiągania założonych celów, oddziaływania na sytuację społeczno-gospodarczą oraz funkcjonowania systemu realizacji;
- *on-going* – w trakcie realizacji danego programu, przeprowadzana co najmniej raz w roku wraz z podsumowaniem w formie sprawozdania z realizacji tego programu;
- *ex post* – przeprowadzana na koniec danego programu, służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach tego programu z założeniami i celami w nim zawartymi – podsumowanie w formie raportu.

Przeprowadzając ewaluację dokumentów strategicznych gmina Ruda Maleniecka będzie stosować następujące kryteria:

- skuteczności (*effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele zawarte w dokumencie, zdefiniowane na etapie planowania oraz rzeczywiste efekty jego realizacji w stosunku do założonych celów;
- efektywności (*efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” przedsięwzięcia, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów;
- trafności (*relevance*) – kryterium obrazujące, do jakiego stopnia cele zawarte w dokumencie odpowiadają potrzebom wskazanym dla danego obszaru, danej grupy docelowej;

- użyteczności (*utility*) – kryterium pozwalające odpowiedzieć na pytanie czy efekty realizowanego programu zaspokajają potrzeby grupy docelowej;
- trwałości (*sustainability*) – kryterium pozwalające określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem programu będą trwać po jego zakończeniu.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji pozwoli w dużym stopniu wyeliminować problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w dokumentach strategicznych, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne programy, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpływać na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów dokumentów strategicznych w trakcie ich realizacji, możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych działań (zadań), które będą wpisywać się w wyznaczone wcześniej cele strategiczne.

Oprócz dokumentu podstawowego jakim jest Strategia Rozwoju, gmina powinna posiadać również dokumenty wykonawcze, takie jak programy lub plany. Istotne jest to, aby dokumenty te zawierały konkretne zadania i projekty jakie będą realizowane, aby cele strategiczne zostały osiągnięte. Dokumenty wykonawcze powinny odnosić się do zidentyfikowanych celów szczegółowych i to one powinny być wyznacznikiem podejmowanych działań. Dokumenty wykonawcze mogą mieć charakter branżowy lub ogólny, zbierające projekty i zadania realizowane w różnych obszarach działalności. Zalecane jest, aby dokumenty wykonawcze miały charakter programów wieloletnich. Dokumenty te powinny zawierać przynajmniej następujące informacje:

- nazwę zadania/projektu,
- wskazanie, do którego celu szczegółowego zadanie/projekt się odnosi,
- szczegółowy opis zadania/projektu,
- wskaźniki realizacji zadania/projektu i źródła ich pozyskiwania,
- termin realizacji,
- koszty i źródła ich finansowania,
- wskazanie osób odpowiedzialnych za realizację.

Monitoring poszczególnych dokumentów wykonawczych wpisujących się w cele Strategii powinien dostarczać odpowiedzi co najmniej na następujące pytania:

1. Czy projekty mieszczą się w priorytetach i zadaniach zdefiniowanych w Strategii? W jakim stopniu?
2. Czy projekty odpowiadają na zidentyfikowane w Strategii potrzeby regionu?
3. Czy kolejność realizacji projektów jest zgodna z przyjętym planem działań?
4. Czy projekty układają się w spójną całość i przyczyniają do realizacji celów strategicznych (zwłaszcza na poziomie oddziaływania)?
5. Czy w ramach projektów realizowane są działania, które mają na celu ograniczenie słabych stron regionu (analiza SWOT) i powodują pozytywne zmiany, co najmniej w kontekście lokalnym?
6. Czy działania realizowane lub przewidziane w ramach projektów pozwolą skutecznie realizować zamierzenia i ostatecznie osiągnąć oczekiwane oddziaływanie?
7. Czy działania realizowane lub przewidziane w ramach projektów pozwolą efektywnie realizować zamierzenia i ostatecznie osiągnąć oczekiwane oddziaływanie?
8. Czy rezultaty projektu będą miały charakter trwały i będą funkcjonować także po zakończeniu projektu i ustaniu finansowania?
9. Czy projekty odwołują się do współpracy z innymi projektami realizowanymi w ramach wdrażania Strategii? Czy wykorzystują ich wyniki, tworzą wspólne działania oraz podejmują działania komplementarne?¹

Za wdrożenie systemu odpowiedzialny jest Wójt, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji utworzony w tym celu Zespół ds. Monitorowania i Ewaluacji Dokumentów Strategicznych, który zostanie powołany przez Wójta stosownym zarządzeniem. W jego skład wejdzie od 10 do 15 osób z 3 sektorów, przy czym przedstawiciele sektora społecznego i gospodarczego stanowiąc będą co najmniej 50% składu powołanego Zespołu. Uczestnictwo w pracach Zespołu będzie miało charakter społeczny i za udział w pracach Zespołu nie będzie przysługiwało wynagrodzenie. Zespół będzie się zbierał co najmniej raz w roku, a do jego zadań należeć będzie m.in.:

- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów priorytetowych poszczególnych dokumentów strategicznych;
- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych dokumentów strategicznych;

¹ Przewodnik Ewaluatora opracowany w ramach ewaluacji procesu wdrażania Regionalnych Strategii Innowacji 15 regionów Polski pod kątem implementacji projektów wynikających ze strategii, Warszawa 2006, str. 19-27.

- sformułowanie wniosków i zaleceń odnośnie wprowadzenia usprawnień w kwestii wdrażania poszczególnych dokumentów strategicznych;
- aktualizacja poszczególnych dokumentów strategicznych;
- opracowanie sprawozdań z posiedzeń.

Przewodniczący Zespołu zobowiązany będzie przedstawiać Radzie Gminy roczne sprawozdania sporządzone przez Zespół. Co najmniej raz w roku przed sesją absolutoryjną Rady Gminy analizowane będą postępy w realizacji poszczególnych dokumentów strategicznych. Rada Gminy, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza, będzie mieć za zadanie:

- akceptację rocznych sprawozdań z realizacji poszczególnych dokumentów strategicznych, w szczególności osiągnięcia celów i rezultatów;
- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści poszczególnych dokumentów strategicznych;

W celu prowadzenia skutecznego monitoringu oraz ewaluacji dokumentów strategicznych niezbędne będzie zestawienie danych umożliwiających ich przeprowadzenie. W tym celu opracowano narzędzia jakimi są: Tabela 1 oraz Tabela 2. Pierwsza z nich dotyczy wskaźników realizacji danego dokumentu strategicznego i na jej podstawie będzie można określić postęp wdrażania poszczególnych działań/zadań, oraz to które z nich zostały, a które nie zostały zrealizowane. W ten sposób będzie można monitorować postęp realizacji danego dokumentu, a na koniec przeprowadzić jego ewaluację. Druga tabela zawiera zestawienie priorytetowych zadań zawartych w danym dokumencie strategicznym. Na jej podstawie będzie się określać czy dane zadanie zostało, czy też nie zostało zrealizowane. Pozwoli to dokładnie określić stopień realizacji danego dokumentu. Wzory tabel zaprezentowano poniżej, natomiast wypełnione tabele na podstawie wskaźników zawartych w aktualnych dokumentach strategicznych zostały przedstawione na końcu niniejszego dokumentu. Wskaźniki we wspomnianych tabelach będą na bieżąco uzupełniane wraz z pojawieniem się nowych dokumentów strategicznych, bądź w wyniku zmian wskaźników dotychczasowych dokumentów strategicznych.

Tabela 1. Wskaźniki efektów realizacji danego dokumentu strategicznego

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika na koniec			Wartość pożądana	Uwagi
			Rok 1 obowiązywania danego dokumentu	Rok n – rok przypadający na okres w połowie realizacji dokumentu	Ostatni rok obowiązywania danego dokumentu		
1							
2							
n							

Tabela 2. Zadania oraz działania wpisane w dany dokument strategiczny

CEL STRATEGICZNY /				
CEL OPERACYJNY / PRIORYTET	DZIAŁANIE / ZADANIE	ZREALIZOWANO	NIE ZREALIZOWANO	Komentarz/źródło danych
Cel operacyjny 1 / Priorytet 1.....	Działanie 1 / Zadanie 1....	☐ TAK	☐ NIE	
	Działanie X / Zadanie X....	☐ TAK	☐ NIE	
Cel operacyjny X/ Priorytet X.....		☐ TAK	☐ NIE	
		☐ TAK	☐ NIE	
		☐ TAK	☐ NIE	

W związku z faktem, iż wszelkie dokumenty strategiczne w założeniu mają pozytywnie wpływać na sytuację społeczno – gospodarczą danej jednostki terytorialnej, w ramach niniejszego *Systemu monitorowania i ewaluacji strategii oraz gminnych programów sektorowych* wyznaczono również szereg wskaźników obrazujących sytuację społeczno – gospodarczą gminy Ruda Maleniecka w poszczególnych latach. Wskaźniki te będą monitorowane przez Przewodniczącego Zespołu ds. Monitorowania i Ewaluacji Dokumentów Strategicznych, a ich wyniki w formie raportu z sytuacji społeczno – gospodarczej gminy przedstawiane będą na spotkaniach dotyczących monitorowania i ewaluacji dokumentów strategicznych. Dzięki tym wskaźnikom możliwe będzie śledzenie zmian zachodzących w ogólnej sytuacji społeczno – gospodarczej gminy. Źródłem danych dla wspomnianych wskaźników jest Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Do wskaźników tych zaliczamy:

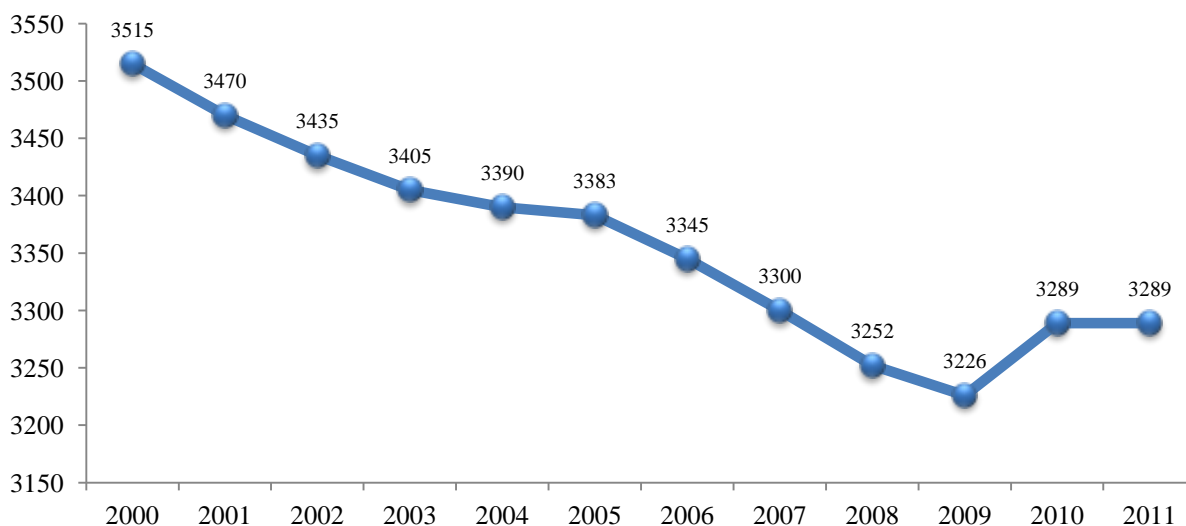
- ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania (osoba),
- liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności,
- liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców,
- udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %),
- udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) podatek od osób fizycznych,
- dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł),
- dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł),
- liczba nowych budynków oddanych do użytku,
- fundusze unijne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł),
- dochody własne – udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych (w zł).

Na końcu dokumentu zaprezentowano w formie tabeli zestawienie zbiorcze wyżej wymienionych wskaźników, mające na celu umożliwienie monitoringu oraz oceny postępu rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Ruda Maleniecka.

Tabela 3. Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w poszczególnych latach (osoba)

Jednostka terytorialna	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w poszczególnych latach												Relacja 2011/2000
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Ruda Maleniecka	3515	3470	3435	3405	3390	3383	3345	3300	3252	3226	3289	3289	-6,43%
Powiat konecki	85869	85717	85293	84964	84716	84483	84036	83590	83371	83005	84697	84257	-1,88%
Województwo świętokrzyskie – gminy wiejskie	512376	504817	505171	504589	504989	504708	503695	488205	488009	487954	494159	493195	-3,74%
Polska – gminy wiejskie	10711435	10698081	10719348	10733445	10742262	10761785	10763576	10769345	10790859	10788996	10928538	10931472	2,05%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Ruda Maleniecka wg faktycznego miejsca zamieszkania w poszczególnych latach (osoba)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

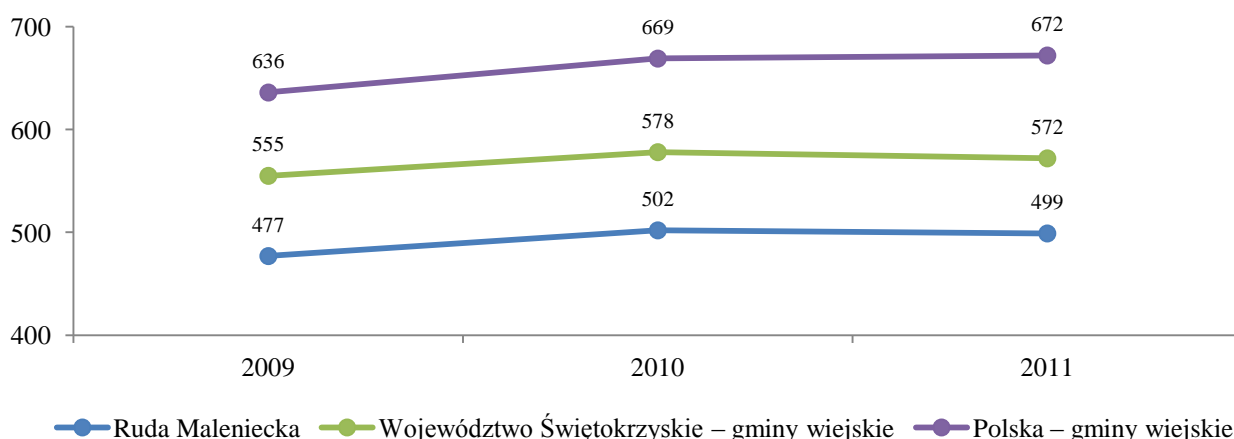
Liczba ludności gminy Ruda Maleniecka wg faktycznego miejsca zamieszkania w ostatnich latach wyraźnie zmalała, najniższa wartość wyniosła 3226 osób w 2009 roku, najwyższa zaś w 2000 roku – 3515 osób. W 2010 roku liczba ta nieznacznie wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego i pozostała niezmienną również w roku 2011 – 3289 osób. Wg stanu z 2011 roku w gminie ubywało 6,43% mieszkańców względem roku 2000, jest to wynik gorszy od powiatu koneckiego (- 1,88%) oraz województwa świętokrzyskiego dla gmin wiejskich (- 3,74%). Odmienna tendencja dotyczy gmin wiejskich w Polsce, tutaj relacja liczby ludności w 2011 do 2000 była dodatnia i wyniosła 2,05%.

Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	Lata		
	2009	2010	2011
Ruda Maleniecka	477	502	499
Powiat konecki	752	754	735
Województwo Świętokrzyskie	832	848	829
Polska	981	1015	1004
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	555	578	572
Polska – gminy wiejskie	636	669	672

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie Ruda Maleniecka w 2011 roku była niższa od średniej zarówno w województwie świętokrzyskim dla gmin wiejskich, jak i w Polsce dla gmin wiejskich. Podobnie sytuacja wygląda w porównaniu do powiatu koneckiego i województwa świętokrzyskiego ogółem oraz Polski ogółem. W przypadku większości wymienionych jednostek w 2010 roku nastąpił wzrost w ten sposób liczonych podmiotów gospodarczych, po czym w 2011 nastąpił spadek ich liczebności – wyjątkiem jest tutaj średnia dla gmin wiejskich w Polsce, gdzie w analizowanych latach zaobserwowano wyłącznie tendencję wzrostową.

Wykres 2. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w odróżnieniu od liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach w gminie Ruda Maleniecka przyjmowała jedną z najwyższych wartości względem pozostałych

analizowanych jednostek. W 2011 najwyższa wartość wyniosła 28 – była to średnia dla Polski, natomiast gmina Ruda Maleniecka uzyskała wartość 27 – był to wynik wyższy od średniej wojewódzkiej i krajowej liczonej dla gmin wiejskich oraz od średniej w województwie świętokrzyskim ogółem.

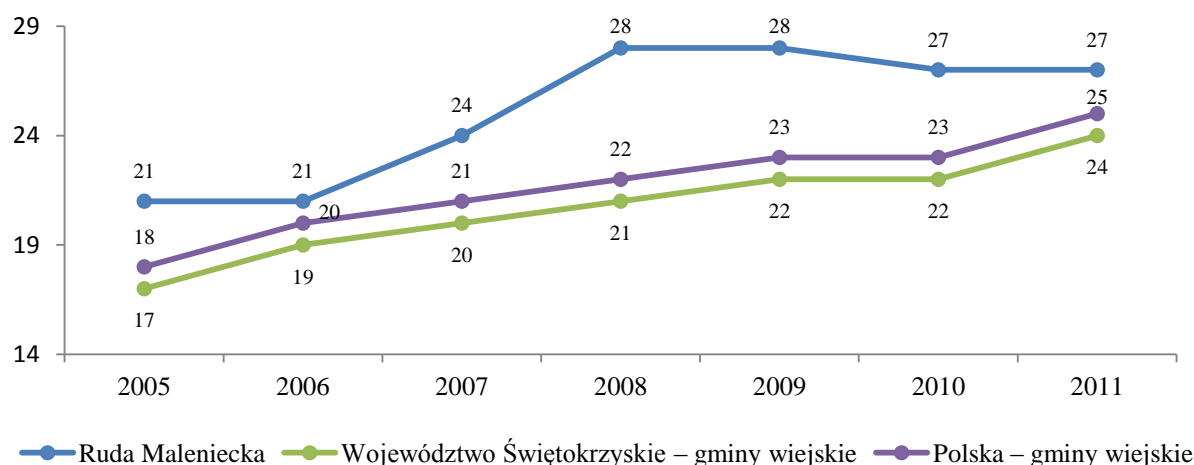
Tabela 5. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców

Jednostka terytorialna	Lata						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ruda Maleniecka	21	21	24	28	28	27	27
Powiat konecki	15	17	18	20	21	21	22
Województwo Świętokrzyskie	20	21	22	23	24	25	26
Polska	21	22	24	25	26	27	28
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	17	19	20	21	22	22	24
Polska – gminy wiejskie	18	20	21	22	23	23	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanych latach, tj. 2005 – 2011, liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców wzrosła zarówno w gminie Ruda Maleniecka jak i w gminach wiejskich Polski i województwa świętokrzyskiego. Dynamika wzrostu wspomnianych podmiotów została zaprezentowana poniżej.

Wykres 3. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poziom udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w gminie Ruda Maleniecka w przeciągu ostatnich lat wyraźnie

przewyższał średnią zarówno w powiecie koneckim, województwie świętokrzyskim jak i w Polsce ogółem oraz średnią liczoną dla gmin wiejskich.

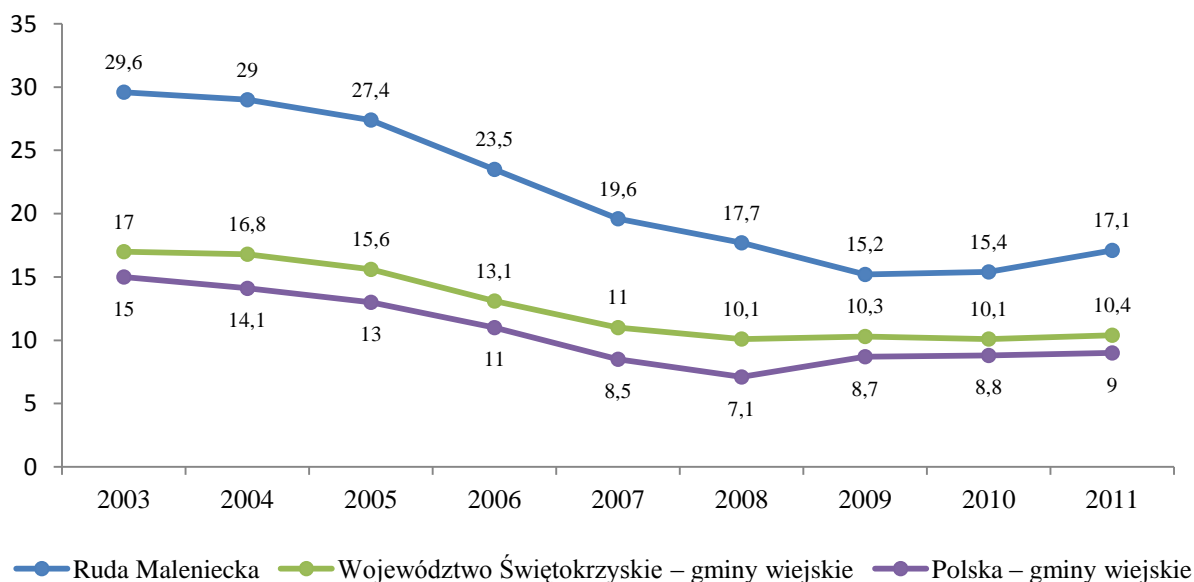
Tabela 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)

Jednostka terytorialna	Lata									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Ruda Maleniecka	29,6	29,0	27,4	23,5	19,6	17,7	15,2	15,4	17,1	
Powiat konecki	24,3	23,8	21,8	18,7	15,9	15,2	13,6	13,2	13,9	
Województwo Świętokrzyskie	16,0	15,8	14,7	12,4	10,3	9,6	10,4	10,1	10,3	
Polska	13,2	12,4	11,4	9,4	7,1	6,0	7,7	7,9	8,0	
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	17,0	16,8	15,6	13,1	11,0	10,1	10,3	10,1	10,4	
Polska – gminy wiejskie	15,0	14,1	13,0	11,0	8,5	7,1	8,7	8,8	9,0	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zarówno w gminie Ruda Maleniecka jak i w gminach wiejskich województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2003 – 2008 udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) miał tendencje spadkową. W kolejnych latach nastąpił wzrost udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %).

Wykres 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Ruda Maleniecka w analizowanych latach uzyskiwała najniższy poziom udziału dochodów własnych w dochodach ogółem, w 2011 r. było to 20,3 % przy średniej dla powiatu 34,1 %, województwa świętokrzyskiego (gminy wiejskie) 26,9 % oraz kraju (gminy wiejskie) 37,1 %.

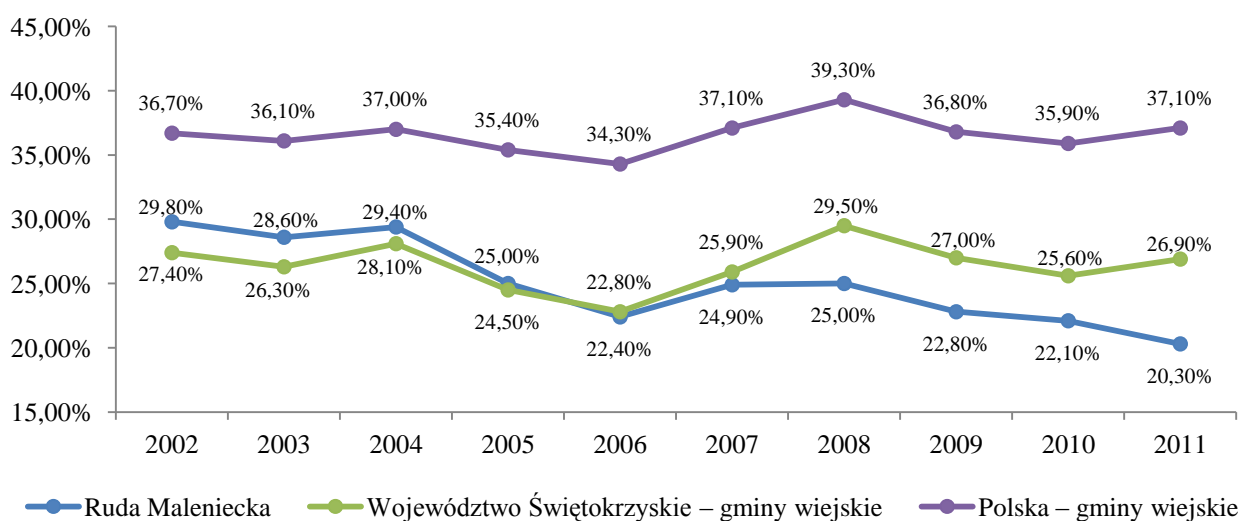
Tabela 7. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %)

Jednostka terytorialna	Lata									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ruda Maleniecka	29,8%	28,6%	29,4%	25,0%	22,4%	24,9%	25,0%	22,8%	22,1%	20,3%
Powiat konecki	35,6%	34,6%	35,2%	32,2%	32,6%	35,4%	37,9%	35,9%	32,5%	34,1%
Województwo Świętokrzyskie	38,2%	39,1%	42,6%	39,7%	37,8%	41,7%	45,0%	41,8%	39,2%	40,3%
Polska	48,8%	49,5%	53,9%	53,5%	53,0%	55,2%	58,2%	54,9%	52,7%	53,1%
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	27,4%	26,3%	28,1%	24,5%	22,8%	25,9%	29,5%	27,0%	25,6%	26,9%
Polska – gminy wiejskie	36,7%	36,1%	37,0%	35,4%	34,3%	37,1%	39,3%	36,8%	35,9%	37,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni analizowanych lat (2002 – 2011) poziom udziału dochodów własnych w dochodach ogółem podlegał pewnym wahaniom, przy czym średnia w województwie świętokrzyskim oraz w kraju dla gmin wiejskich w roku 2002 i 2011 oscylowała na podobnym poziomie, natomiast poziom ten w gminie Ruda Maleniecka wyraźnie spadł. Dynamika zmian poziomu udziału dochodów własnych w dochodach ogółem została zaprezentowana poniżej.

Wykres 5. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

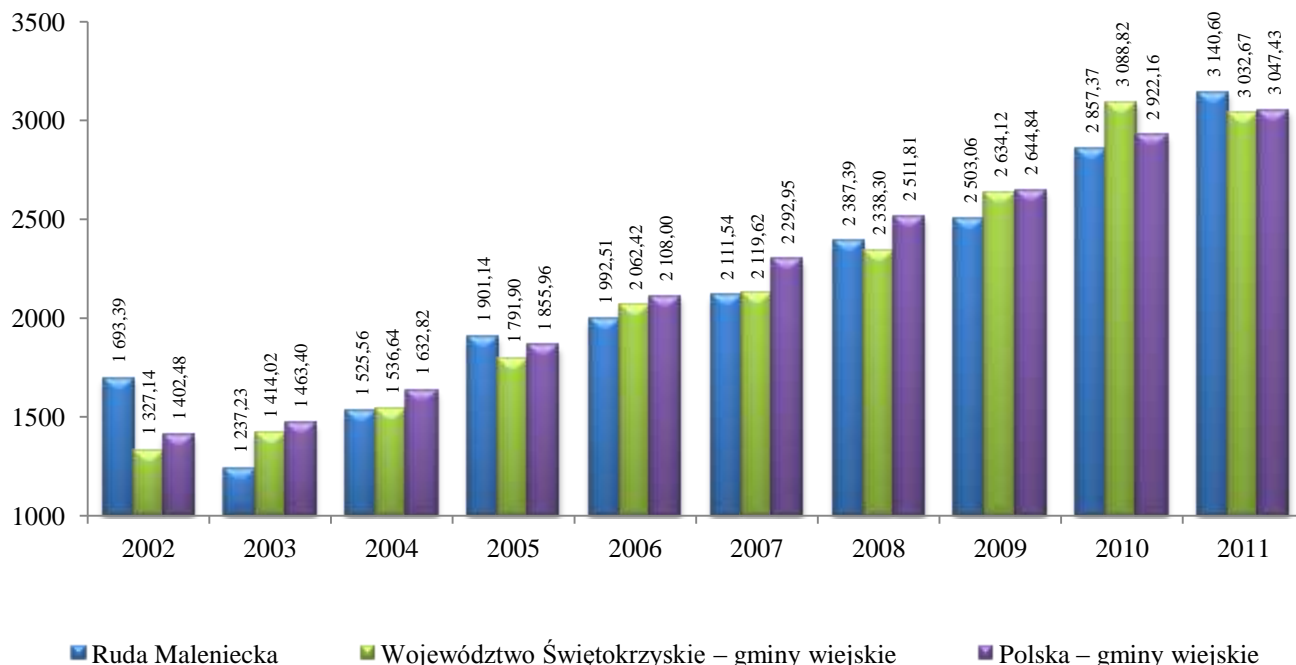
Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2002 – 2011 we wszystkich analizowanych latach znacznie wzrosły. Ich zestawienie zaprezentowano poniżej.

Tabela 8. Dochody ogółem w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł)

Jednostka terytorialna	Lata									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ruda Maleniecka	1693,39	1237,23	1525,56	1901,14	1992,51	2111,54	2387,39	2503,06	2857,37	3140,60
Powiat konecki	1204,46	1253,26	1425,72	1622,15	1848,98	1987,92	2146,54	2398,48	2536,81	2671,07
Województwo Świętokrzyskie	1386,49	1466,38	1609,53	1823,07	2106,77	2235,58	2494,63	2738,29	3189,09	3229,19
Polska	1662,54	1661,55	1887,42	2150,95	2431,28	2725,28	2932,15	3019,64	3276,40	3444,21
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	1327,14	1414,02	1536,64	1791,90	2062,42	2119,62	2338,30	2634,12	3088,82	3032,67
Polska – gminy wiejskie	1402,48	1463,40	1632,82	1855,96	2108,00	2292,95	2511,81	2644,84	2922,16	3047,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 6. Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższy wykres potwierdza fakt, iż na przestrzeni ostatnich lat, pomimo niewielkich wahań, dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Ruda Maleniecka jak

również średnia dla gmin wiejskich w województwie świętokrzyskim oraz Polsce znacznie wzrosły. Dodatkowo w 2011 roku w gminie Ruda Maleniecka dochód ten był wyższy od średniej dla gmin wiejskich w województwie oraz kraju.

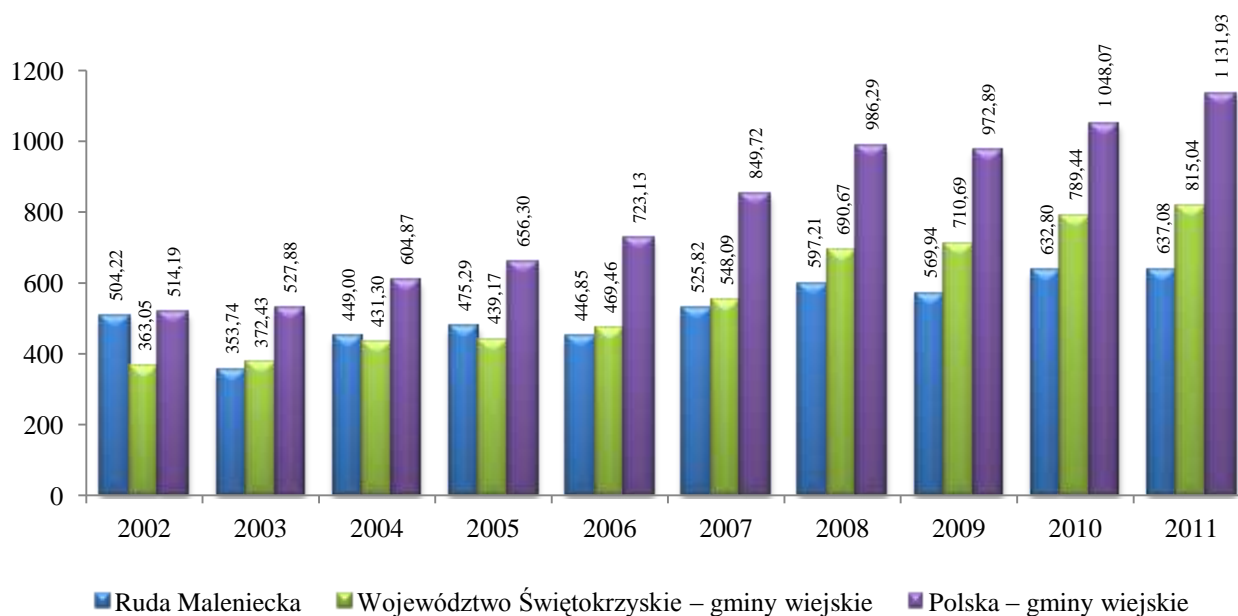
Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca również wzrosły, jednak w odróżnieniu do dochodów ogółem, były w ostatnich latach najniższe spośród wszystkich badanych jednostek.

Tabela 9. Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)

Jednostka terytorialna	Lata									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ruda Maleniecka	504,22	353,74	449,00	475,29	446,85	525,82	597,21	569,94	632,80	637,08
Powiat konecki	429,16	433,29	501,69	522,28	603,40	703,68	813,18	860,64	823,28	911,57
Województwo Świętokrzyskie	530,27	573,03	686,14	723,39	796,05	932,12	1122,34	1144,87	1249,91	1302,81
Polska	811,65	821,92	1017,97	1151,35	1288,28	1504,28	1706,98	1658,67	1727,78	1828,43
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	363,05	372,43	431,30	439,17	469,46	548,09	690,67	710,69	789,44	815,04
Polska – gminy wiejskie	514,19	527,88	604,87	656,30	723,13	849,72	986,29	972,89	1048,07	1131,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 7. Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

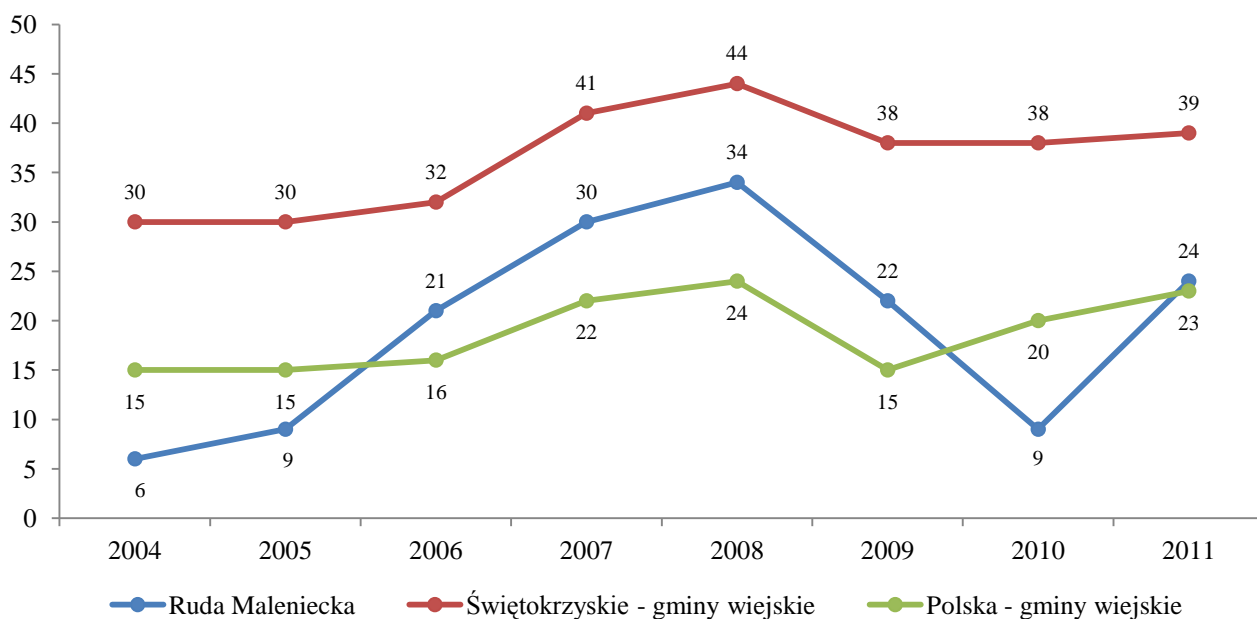
Liczba nowych budynków oddanych do użytku na przestrzeni ostatnich lat podlegała znacznym wahaniom. Na przestrzeni analizowanych lat średnia liczba nowych budynków oddanych do użytku w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w gminie Ruda Maleniecka była taka sama jak średnia dla gmin wiejskich w świętokrzyskim oraz prawie dwukrotnie niższa od średniej krajowej.

Tabela 10. Liczba nowych budynków oddanych do użytku w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Jednostka Terytorialna	Lata								
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Średnia
Ruda Maleniecka	6	9	21	30	34	22	9	24	19
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	15	15	16	22	24	15	20	23	19
Polska – gminy wiejskie	30	30	32	41	44	38	38	39	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 8. Liczba nowych budynków oddanych do użytku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Od 2006 roku budżet gminy wzbogacają także środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, które w znaczny sposób wspomagają rozwój gospodarczy gminy. Wysokość środków pochodzących z Unii Europejskiej w przeliczeniu na 1-go mieszkańca w poszczególnych latach pokazuje poniższa tabela:

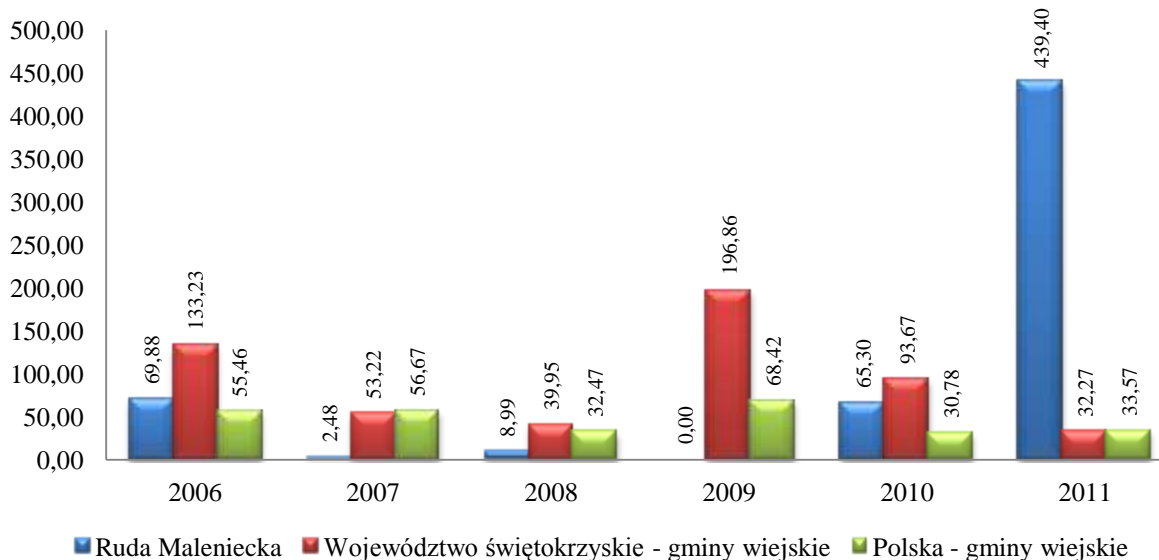
Tabela 11. Fundusze unijne w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł)

Jednostka terytorialna	Lata					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ruda Maleniecka	69,88	2,48	8,99	0,00	65,30	439,40
Powiat konecki	26,27	8,34	16,89	107,59	36,57	29,14
Województwo Świętokrzyskie	100,37	47,39	26,22	147,47	52,68	18,11
Polska	58,51	93,55	72,15	100,14	26,66	24,39
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	73,08	35,98	25,50	129,38	54,91	15,03
Polska – gminy wiejskie	46,61	60,80	43,70	73,11	28,26	32,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W roku 2011 gmina Ruda Maleniecka uzyskała najwyższy poziom wskaźnika środków unijnych w przeliczeniu na 1-go mieszkańca wśród analizowanych jednostek. Dynamikę zmian poziomu funduszy unijnych w przeliczeniu na 1-go mieszkańca w gminie Ruda Maleniecka oraz średniej dla gmin wiejskich w województwie świętokrzyskim oraz kraju zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 9. Fundusze unijne w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1-go mieszkańca świadczą o zamożności danej

społeczności. W gminie Ruda Maleniecka udział ten w 2011 roku wyniósł 218,20 zł i był najniższy spośród badanych jednostek.

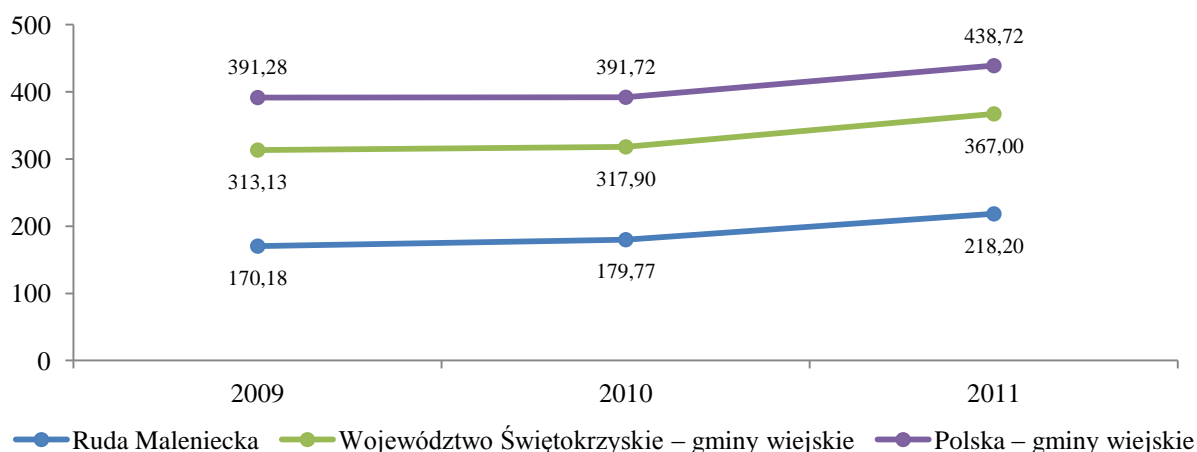
Tabela 12. Dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł)

Jednostka terytorialna	Lata		
	2009	2010	2011
Ruda Maleniecka	170,18	179,77	218,20
Powiat konecki	289,24	288,38	331,49
Województwo Świętokrzyskie	386,72	388,03	439,53
Polska	611,29	602,73	657,67
Województwo Świętokrzyskie – gminy wiejskie	313,13	317,90	367,00
Polska – gminy wiejskie	391,28	391,72	438,72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanych latach widoczny jest regularny wzrost dochodów własnych z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1-go mieszkańca. Dynamikę zmian zaprezentowano poniżej.

Wykres 10. Dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W celu ułatwienia prowadzenia monitoringu wymienionych wyżej wskaźników rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Ruda Maleniecka opracowano poniższą tabelę:

Tabela 13. Zbiorcze zestawienie wskaźników

Lata/ Wskaźniki	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w poszczególnych latach (osoba)	3345	3300	3252	3226	3289	3289									
Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	-	-	477	502	499									
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców	21	24	28	28	27	27									
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	23,5	19,6	17,7	15,2	15,4	17,1									
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %)	22,4%	24,9%	25,0%	22,8%	22,1%	20,3%									
Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	1 992,51	2 111,54	2 387,39	2 503,06	2 857,37	3 140,60									
Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	446,85	525,82	597,21	569,94	632,80	637,08									
Liczba nowych budynków oddanych do użytku	7	10	11	7	3	8									
Fundusze unijne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	69,88	2,48	8,99	0,00	65,30	439,40									
Dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych (w zł)	-	-	-	170,18	179,77	218,20									

Tabela 14. Zadania oraz działania wpisane do Strategii Rozwoju Gminy Ruda Maleniecka na lata 2012 – 2020

OBSZAR 1 - INFRASTRUKTURA TECHNICZNA				
Cel Strategiczny	Zadanie	ZREALIZOWANO	NIE ZREALIZOWANO	Komentarz/źródło danych
Cel strategiczny 1 – Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej	Przebudowa drogi gminnej nr działki 539/2 na odcinku 300 mb w miejscowości Hucisko	☐ TAK	☐ NIE	
	Przebudowa drogi gminnej – nr działki 196/1 na odcinku 175 mb w miejscowości Dęba	☐ TAK	☐ NIE	
	Przebudowa drogi gminnej – nr działki 153 na odcinku 150 mb w miejscowości Dęba Kolonia	☐ TAK	☐ NIE	
	Wykup gruntów	☐ TAK	☐ NIE	
	Budowa i modernizacja chodników na terenie Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Budowa oświetlenia drogowego	☐ TAK	☐ NIE	
	Odtworzenie, dbanie o stan obecnych rowów melioracyjnych	☐ TAK	☐ NIE	
Cel strategiczny 2 – Rozwój infrastruktury z zakresu ochrony środowiska	Dokończenie budowy oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną w miejscowości Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Likwidacja „dzikich” wysypisk	☐ TAK	☐ NIE	
	Remont budowli i urządzeń wodnych MEW I w Rudzie Malenieckiej	☐ TAK	☐ NIE	
Cel strategiczny 3 – Rozwój infrastruktury związanej ze sportem, oświatą i kulturą	Zagospodarowanie terenu wokół świetlic wiejskich	☐ TAK	☐ NIE	
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	☐ TAK	☐ NIE	
	Remonty i adaptacje świetlic wiejskich	☐ TAK	☐ NIE	

System monitorowania i ewaluacji strategii oraz gminnych programów sektorowych

	Budowa muszli koncertowej w Rudzie Malenieckiej na terenie za remizą OSP*	☐ TAK	☐ NIE	
	Nadbudowa remizy OSP w Rudzie Malenieckiej na Gminny Ośrodek Kultury (GOK) *	☐ TAK	☐ NIE	
	Termomodernizacja Urzędu Gminy*	☐ TAK	☐ NIE	
	Budowa boisk sportowych i/lub ich modernizacja (Dęba, Lipa)*	☐ TAK	☐ NIE	
	Adaptacja budynków użyteczności publicznej na świetlice wiejskie (elementy robót budowlanych) *	☐ TAK	☐ NIE	
Cel strategiczny 4 – Rozwój turystyki	Wykonanie i montaż tablic informacyjnych promujących największe atrakcje turystyczne i wydarzenie Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Projekt „Co w trawie piszczy”	☐ TAK	☐ NIE	
	Wykreowanie pamiątek lokalnych	☐ TAK	☐ NIE	
	Wykreowanie produktu turystycznego „KRÓLEWSKI KARP” (szkolenia, doskonalenie produktu, promocja), w tym projekt pn. 100 lat z Królewskim Karpiem z Rudy Malenieckiej (dotacja 68 796 zł)	☐ TAK	☐ NIE	
	Poprawa estetyki miejscowości z terenu Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Opracowanie i wydanie „Przewodnika kulinarnego Gminy Ruda Maleniecka” oraz zachęcanie właścicieli obiektów gastronomicznych do serwowania	☐ TAK	☐ NIE	
	Opracowanie i wydanie legend i baśni związanych gmina Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych	☐ TAK	☐ NIE	
Cel strategiczny 5 – rozwój infrastruktury informatycznej	"e-świetokrzyskie - Budowa Systemu Informacji przestrzennej woj. świętokrzyskiego"	☐ TAK	☐ NIE	
	Zwiększenie dostępności do szerokopasmowego internetu dla mieszkańców Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	

* Inwestycje planowane do realizacji po roku 2014 w przypadku uzyskania dofinansowania lub wygospodarowania środków w budżecie Gminy Ruda Maleniecka.

OBSZAR 2 - AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA				
Cel strategiczny 1 – Wzmocnienie kadr i możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych przez organizacje pozarządowe	Organizacja Forum Organizacji Pozarządowych Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja wyjazdów studyjnych – poznajemy dobre praktyki	☐ TAK	☐ NIE	
	Realizacja projektu „Kreujemy liderów organizacji pozarządowych”	☐ TAK	☐ NIE	
	Założenie i funkcjonowanie Klubów Seniora	☐ TAK	☐ NIE	
	Szkolenia organizacji pozarządowych z ich działalności	☐ TAK	☐ NIE	
Cel strategiczny 2 – Rozwój małej architektury wsi	Zagospodarowanie terenu wokół świetlic (ogrodzenie, ławeczki, chodnik, alejki, itp.)	☐ TAK	☐ NIE	
	Utworzenie placów zabaw na terenie wokół świetlic w poszczególnych miejscowościach	☐ TAK	☐ NIE	
	Budowa boisk do siatkówki i koszykówki	☐ TAK	☐ NIE	
	Wyposażenie świetlic	☐ TAK	☐ NIE	
	Remont i zagospodarowanie terenu wokół kapliczek i krzyży przydrożnych	☐ TAK	☐ NIE	
Remont nagrobków na cmentarzach	☐ TAK	☐ NIE		
Cel strategiczny 3 – Realizacja zadań statutowych organizacji pozarządowych	Organizacja zajęć świetlicowych dodatkowych np. aerobik, zajęcia teatralne, plastyczne, itp.	☐ TAK	☐ NIE	
	Zatrudnienie osoby – opiekuna/ki świetlicy	☐ TAK	☐ NIE	
	Prowadzenie świetlic środowiskowo- edukacyjnych w miejscowościach, w których te świetlice są zlokalizowane	☐ TAK	☐ NIE	
	Dokumentowanie historii Gminy Ruda Maleniecka – publikacje	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja zajęć przedszkolnych	☐ TAK	☐ NIE	
Organizacja imprez lokalnych np. Biesiada leśna, Noc świętojańska, Wariacje żniwne, Święto Pieczonogo Ziemniaka, Dożynki, itp.	☐ TAK	☐ NIE		

	Powstanie i doposażenie zespołów ludowych (stroje, sprzęt muzyczny, itp.)	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja szkolenia sportowego w piłce nożnej dorosłych oraz przygotowanie ich do rywalizacji w grupach rozgrywkowych	☐ TAK	☐ NIE	
	Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w formie prowadzenia szkolenia sportowego – różne sekcje	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja czasu wolnego młodzieży w formie prowadzenia szkolenia sportowego w piłce nożnej chłopców	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja czasu wolnego młodzieży gimnazjalnej w formie szkolenia sportowego w piłce siatkowej dziewcząt i chłopców	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja czasu wolnego uczniów klas IV-VI w formie prowadzenia szkolenia sportowego w tenisie stołowym dziewcząt i chłopców	☐ TAK	☐ NIE	
	Indywidualizacja nauczania i wychowania w klasach I-III	☐ TAK	☐ NIE	
	Dystrybucja żywności dla najbiedniejszych rodzin z terenu Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Powoływanie i organizacja spotkań Klubów Seniora	☐ TAK	☐ NIE	
	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Turniej „Dzikich drużyn” – gminna liga piłki nożnej	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	☐ TAK	☐ NIE	
	Edukacja ekologiczna w szkołach – organizowanie konkursów, festynów, udział w akcji sprzątania świata i wywozu odpadów komunalnych	☐ TAK	☐ NIE	
OBSZAR 3 - PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY				
Cel strategiczny 1 – Promocja przedsiębiorczości	Organizacja Forum Przedsiębiorców Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja Konkursu na Przedsiębiorcę Roku	☐ TAK	☐ NIE	

System monitorowania i ewaluacji strategii oraz gminnych programów sektorowych

	Udział przedsiębiorców z terenu Gminy Ruda Maleniecka w konkursach Laur Świętokrzyski i Nagroda Jakości	☐ TAK	☐ NIE	
	Powołanie Stowarzyszenia Przedsiębiorców Gminy Ruda Maleniecka	☐ TAK	☐ NIE	
Cel strategiczny 2 – Wsparcie rynku pracy	Aktywizacja społeczno – zawodowa	☐ TAK	☐ NIE	
	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu np. Powiatowy Urząd Pracy, Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości, itp.	☐ TAK	☐ NIE	
	Organizacja przez Urząd Gminy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu np. staży, prac interwencyjnych, itp.	☐ TAK	☐ NIE	
	Pozyskiwanie przez Gminę Ruda Maleniecka środków na dotacje dla firm	☐ TAK	☐ NIE	